

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2 vtrum sit altior prophetia, quæ est sine imagiuaria visione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

ponuntur in litera, non sunt contrarie dicitur conclusiones: quoniam conclusio de identitate specifi ca prophetae ponitur ab auctore simpliciter, & secundum propriam intentionem, ut ibi patet legenti. Conclusio autem de diversitate specifica ponitur secundum quid, & secundum alienam sententiam, ut patet ex duobus in litera hac. Primo ex eo, quod in litera inferitur sic, Et ideo secundum horum differentias prophetia distinguitur in diversas species non quidem absolute, hoc est, sine additione aliqua, sed cum ista additione, secundum prius dictam divisionem: quasi diceret: quod ista diversitas specifica ponitur supponendo, & sequendo prius dictam divisionem. Secundo patet ex eo, quod in calce corporis articuli saluatur etiam quod dicitur tam species prophetiae ponantur. Hoc enim signum est, quod ad adaptationes adueniebat ad saluandas glossas Scripturae: dummodo tres, modo duas tantum species saluatur. Reuerentia ergo doctorum conuenit tanto viro, ratio est horum dictorum. Prop 12 autem sententia ratio fuit prius dictorum. Et sic oia conueniant.

Balaam. Septimum genus, repletio Spiritus sancti, sicut pene apud omnes prophetas. * Ponit etiam tria genera visionum, unum scilicet in oculis corporis, alterum scilicet in spiritu imaginarij, tertium per intuitum mentis: sed haec non exprimentur in praedicta diuisione. ergo est sufficiens.

SED CONTRA est authoritas Hieron. cuius dicitur esse gl. *

RESPON. Dicendum, quod species habituum, & actuum in moralibus distinguuntur secundum obiecta. Obiectum autem prophetiae est id, quod est in cognitione diuina supra humanam facultatem existens: & ideo secundum horum differentias prophetia distinguitur in diuersas species secundum prius dictam diuisionem. Dicitur est autem supra, quod futurum est in diuina cognitione dupliciter. Vno modo, prout est in sua causa: & sic accipitur prophetia comminationis, quae non semper impletur, sed per eam praenuntiatur ordo causae ad effectus, qui quocumque alijs superuenientibus impeditur. Alio modo, praecognoscitur deus aliquando in seipsis vel ut fienda ab ipso, & horum est prophetia praedestinationis: quia secundum Damascenum Deus praedestinat ea, quae non sunt in nobis: vel ut fienda per liberum arbitrium hominis, & sic est prophetia praesentiae, quae potest esse bonorum & malorum, quod non contingit de prophetia praedestinationis, quae est bonorum tantum. Et quia praedestinatatio sub praesentia comprehenditur, ideo in glo. * in principio Psalterij ponitur tantum duplex prophetia species, scilicet praesentiam, & secundum comminationem.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod praesentia proprie dicitur praecognitio futurorum euentuum prout in seipsis sunt, & in hoc ponitur species prophetiae. Prout autem dicitur respectu futurorum euentuum, siue secundum quod in seipsis sunt, siue secundum quod sunt in suis causis, communiter se habet ad omnem speciem prophetiae.

AD SECVNDVM dicendum, quod prophetia promissionis comprehenditur sub prophetia comminationis, quia eadem est ratio veritatis in utraque. Denominatur tamen magis a comminatione: quia Deus pronior est ad relaxandum poenam, quam ad subtrahendum promissa beneficia.

AD TERTIVM dicendum, quod Isidorus distinguit prophetiam secundum modum propheticandi, qui quidem potest distingui vel secundum potentias cognoscitivas in homine, quae sunt sensus, imaginatio, & intellectus: & sic sumitur triplex visio, quam ponit tam ipse, quam Aug. 12. super Genes. ad literam. Vel potest distingui secundum differentiam prophetici influxus, qui quidem quantum ad illustrationem intellectus significatur per repletionem Spiritus

A sancti, quam septimo loco ponit. Quantum vero ad impressionem formarum imaginabilium ponit tria, scilicet somnium, quod ponit tertio loco: & visionem, quae fit in vigilando respectu quorumcumque communium, quam ponit in secundo loco: & extasim, quae fit per eleuationem mentis in aliqua altiora, quam ponit primo loco. Quantum vero ad sensibilia signa ponit tria: quia sensibile signum aut est aliqua res corporea exterius appaerens visui, sicut nubes, quam ponit quarto loco: aut est vox formata exterius ad auditum hominis delata, quam ponit quinto loco: aut est vox per hominem formata cum similitudine alicuius rei, quod pertinet ad parabolam, quam ponit sexto loco.

ARTICVLVS II.

Super Quaestione 174. Articulum secundum.

Utrum excellentior sit prophetia, quae habet visionem intellectualem, & imaginariam, quam ea quae habet visionem intellectualem tantum.

AD SECVNDVM sic proceditur. Videtur quod excellentior sit prophetia, quae habet visionem intellectualem & imaginariam, quam ea quae habet visionem intellectualem tantum. Dicit enim Aug. 12. super Genes. ad literam: * & hinc in glo. 1. ad Corinth. 14. super illud, Spiritus autem loquitur mysteria. Minus est propheta, qui rerum finem gnaturus solo spiritu videt imagines, & magis est propheta, qui solo earum intellectu est praesentis: sed maxime propheta est, qui in utroque praecellit, hoc autem pertinet ad prophetam, qui simul habet intellectualem & imaginariam visionem. ergo huiusmodi prophetia est altior.

¶ 2. Præ. Quanto virtus alicuius rei est maior, tanto ad magis distantia se extendit: sed lumen propheticum principaliter ad mentem pertinet, ut ex dictis patet. ergo perfectior videtur esse prophetia, quae deriuatur vel que ad imaginationem, quam illa quae existit in solo intellectu.

¶ 3. Præ. Hieronymus in prologo libri Regum, * distinguit prophetas contra hagiographos. Omnes autem illi, quos prophetas nominat, puta, Isaias, Hieremias, & alij huiusmodi simul cum intellectuali visione imaginariam habuerunt, non autem illi qui dicuntur hagiographi, sicut ex inspiratione Spiritus sancti scribentes, sicut Iob, David, Salomō, & huiusmodi. ergo videtur quod magis proprie dicuntur prophetae illi, qui simul habent visionem imaginariam cum intellectualem, quam illi, qui habent intellectualem tantum.

IN arti. 2 eiusdem quaest. 174. aduerte, quod si verba in titulo posita proprie perfecta in principio fuerint, clarior erit intellectus legis articulum: alioquin usque ad calce articuli fluctabit.

Vt ut siquidem titulus non formis imaginatis, sed visione imaginaria, ita quod non veritur in quaestione, utrum prophetia sine phantasmatis, sed sine visione imaginaria. Et quoniam de prophetia est sermo, intelligitur de visione imaginaria prophetica, & hoc in calce articuli explicatur, ita quod sensus quaestione est, An prophetia habet alteram tantum prophetiam visionem, scilicet intellectualem, sit excellentior prophetia habere utramque prophetiam visionem, scilicet intellectualem & imaginariam.

Aug. lib. 12. super Genes. cap. 9. in medio, 10. 6.

Infer. 3. cor. Et 3. q. 10. ar. 2. ad 1. Et ver. 9. 12. artic. 12. Et 12. 1.

¶ In responsione ad tertium eiusdem articuli aduerte, quod similitudo in litera posita inter fide respectu cognitionis viae & patriae, & prophetiam respectu visionis imaginariae & intellectualem, non currit quatuor pedibus: sed ita est quod exempli rationem habeat, ut intelligant audientes. Prophetia siquidem distinguitur non per proprie, vel improprie dici de altera visionem, sicut fides improprie dicitur de cognitione patriae: sed distinguitur pernes magis, & minus proprie. Ita quod magis proprie dicitur

¶ 2. Præ. Quanto virtus alicuius rei est maior, tanto ad magis distantia se extendit: sed lumen propheticum principaliter ad mentem pertinet, ut ex dictis patet. ergo perfectior videtur esse prophetia, quae deriuatur vel que ad imaginationem, quam illa quae existit in solo intellectu.

¶ 3. Præ. Hieronymus in prologo libri Regum, * distinguit prophetas contra hagiographos. Omnes autem illi, quos prophetas nominat, puta, Isaias, Hieremias, & alij huiusmodi simul cum intellectuali visione imaginariam habuerunt, non autem illi qui dicuntur hagiographi, sicut ex inspiratione Spiritus sancti scribentes, sicut Iob, David, Salomō, & huiusmodi. ergo videtur quod magis proprie dicuntur prophetae illi, qui simul habent visionem imaginariam cum intellectualem, quam illi, qui habent intellectualem tantum.

¶ In responsione ad tertium eiusdem articuli aduerte, quod similitudo in litera posita inter fide respectu cognitionis viae & patriae, & prophetiam respectu visionis imaginariae & intellectualem, non currit quatuor pedibus: sed ita est quod exempli rationem habeat, ut intelligant audientes. Prophetia siquidem distinguitur non per proprie, vel improprie dici de altera visionem, sicut fides improprie dicitur de cognitione patriae: sed distinguitur pernes magis, & minus proprie. Ita quod magis proprie dicitur

¶ In responsione ad tertium eiusdem articuli aduerte, quod similitudo in litera posita inter fide respectu cognitionis viae & patriae, & prophetiam respectu visionis imaginariae & intellectualem, non currit quatuor pedibus: sed ita est quod exempli rationem habeat, ut intelligant audientes. Prophetia siquidem distinguitur non per proprie, vel improprie dici de altera visionem, sicut fides improprie dicitur de cognitione patriae: sed distinguitur pernes magis, & minus proprie. Ita quod magis proprie dicitur

¶ In responsione ad tertium eiusdem articuli aduerte, quod similitudo in litera posita inter fide respectu cognitionis viae & patriae, & prophetiam respectu visionis imaginariae & intellectualem, non currit quatuor pedibus: sed ita est quod exempli rationem habeat, ut intelligant audientes. Prophetia siquidem distinguitur non per proprie, vel improprie dici de altera visionem, sicut fides improprie dicitur de cognitione patriae: sed distinguitur pernes magis, & minus proprie. Ita quod magis proprie dicitur

¶ In responsione ad tertium eiusdem articuli aduerte, quod similitudo in litera posita inter fide respectu cognitionis viae & patriae, & prophetiam respectu visionis imaginariae & intellectualem, non currit quatuor pedibus: sed ita est quod exempli rationem habeat, ut intelligant audientes. Prophetia siquidem distinguitur non per proprie, vel improprie dici de altera visionem, sicut fides improprie dicitur de cognitione patriae: sed distinguitur pernes magis, & minus proprie. Ita quod magis proprie dicitur

Cap. i. part. quae mediu. m. i. s. s.

dicitur de illa quae habet visionem imaginariam, & minus proprie de illa, quae habet solum intellectualem visionem. De utraque tamen proprie: vt patet ex definitione prophetiae ex Caliodoro.

In gl. ordin. in p. x. i. o. ne facer. p. log. h. i. e. o. inu. i. t. u. r. & etiam Caliodoro in prologo super Psal. c. i.

In eodem artic. 2. in responsione ad 4. manifeste habes, quod quantumcumque sit excellens intellectualis visio prophetica absque imaginaria visione, nunquam tamen est sine phantasmatum ministerio: quoniam diuina sapientia disponit omnia suauiter: & naturale est homini, absque phantasmate non intelligere. Nec extendas haec ad raptum Pauli, aut Moysi. quoniam non loquimur de huiusmodi singularibus, sed de prophetiis visionibus regulariter.

est, quam illa, quae fit sub similitudine corporaliu rerum: magis enim appropinquat ad visionem patriam, sicut in essentia Dei veritas conspicitur. Et inde est, quod prophetia, per quam aliqua supernaturalis veritas conspicitur, sicut in intellectualem veritatem est dignior, quam illa in qua veritas supernaturalis manifestatur per similitudinem corporaliu rerum sicut in imaginariam visionem. Et ex hoc etiam ostenditur mens prophetae sublimior: sicut in doctrina humana auditor ostenditur esse melioris intellectus, qui veritatem intelligibilem a magistro nuda prolatam capere potest, quam ille qui indiget sensibilibus exemplis ad hoc manuduci. Vnde in commendationem prophetiae Dauid, dicitur 2. Reg. 23. Mihi locutus est fortis Israel. & postea subdit: Sicut lux aurorae oriente Sole mane absque nubibus rutilat.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod quoniam aliqua supernaturalis veritas reuelata est per similitudines corporales, tunc magis est propheta qui vtrumque habet, scilicet lumen intellectualem, & imaginariam visionem, quam ille qui habet alterum tantum, quia perfectior est prophetia: & quantum ad hoc loquitur Aug. sed illa prophetia, in qua reuelatur nuda intelligibilis veritas, est omnibus potior.

AD SECUNDVM dicendum, quod aliud est iudicium de his quae propter se quaeruntur, & de his quae quaeruntur propter aliud. In his enim quae propter se quaeruntur, quantum virtus agentis ad plura, & remotiora se extendit, tanto potior est: sicut medicus reputatur melior, qui plures potest, & magis a sanitate distantes sanare. In his autem quae non quaeruntur nisi propter aliud, quantum agere potest ex paucioribus, & propinquiorebus ad suum iterum peruenire, tanto videtur esse maioris virtutis: sicut magis laudatur medicus, qui per pauciora, & leniora potest sanare infirmum. Visio autem imaginaria in cognitione prophetica non requiritur propter se, sed propter manifestationem intelligibilis veritatis: & ideo tanto potior est prophetia,

quantò minus ea indiget. AD TERTIVM dicendum, quod nihil est simpliciter melius, quod proprie recipit alicuius predicationem: quanto magis proprie dicitur fides, quanto nomen fidei, importat imperfectiorem obsecritudinem, & remotiorem ab intellectu: & ideo magis proprie dicitur prophetia per imaginariam visionem, quoniam prophetia fit nobilior, quae est per imaginariam visionem, dummodo tamen sit eadem veritas, quae per imaginariam visionem reuelatur. Si vero lumen intellectuale diuinitus infundatur non ad cognitionem qua supernaturalia, sed ad iudicandum certitudinem veritatis diuinae, quae habetione cognoscitur: sic talis prophetia qualis est infra illam, quae est cum imaginaria visione ducente in supernaturalem veritatem: modi prophetiam habuerunt omnem meritum in ordine prophetiarum, quae hoc specialiter dicuntur prophetiae, quae officio fungebantur. Vnde & ex parte in loquebantur dicentes ad populum. Dominus: quod non faciebant illi, quae propheta describerent, quorum plures habent frequentius de his quae humana ratione possunt, non quasi ex persona Dei, sed propria, cum adiutorio tamen diuinitus.

AD QVARTVM dicendum, quod imaginarij radij in vita praesenti non fit sine phantasmatum qualiumcumque: quoniam rationale est homini secundum statum praesentem vt non intelligat sine phantasmate. Quia tamen sufficiunt phantasmata, quae commendo à sensibus abstrahuntur, nec exagimatio imaginaria diuinitus procurata. Et ratio prophetica fieri sine imaginaria

RESPON. Dicendum, quod dignitas eorum quae sunt ad finem, praecipue consideratur ex fine. Finis autem prophetiae est manifestatio alicuius veritatis supra hominem existentis: vnde quantum huiusmodi manifestatio est potior, tanto prophetia est dignior. Manifestum est autem, quod manifestatio diuinae veritatis, quae fit per nudam contemperationem ipsius veritatis, potior

AD TERTIVM sic procedit. Videtur, quod gradus prophetiae possint distinguuntur secundum visionem imaginariam. Gradus enim alicuius rei non attenditur secundum id quod est propter aliud, sed secundum id quod est propter se: in prophetia autem propter se quaeritur visio intellectualis, propter aliud autem visio imaginaria, vt supra dictum est. Ergo videtur quod gradus prophetiae non distinguantur secundum imaginariam visionem, sed solum secundum intellectualem.

AD QVARTVM dicendum, quod aliud est iudicium de his quae propter se quaeruntur, & de his quae quaeruntur propter aliud. In his enim quae propter se quaeruntur, quantum virtus agentis ad plura, & remotiora se extendit, tanto potior est: sicut medicus reputatur melior, qui plures potest, & magis a sanitate distantes sanare. In his autem quae non quaeruntur nisi propter aliud, quantum agere potest ex paucioribus, & propinquiorebus ad suum iterum peruenire, tanto videtur esse maioris virtutis: sicut magis laudatur medicus, qui per pauciora, & leniora potest sanare infirmum. Visio autem imaginaria in cognitione prophetica non requiritur propter se, sed propter manifestationem intelligibilis veritatis: & ideo tanto potior est prophetia,

AD TERTIVM sic procedit. Videtur, quod gradus prophetiae possint distinguuntur secundum visionem imaginariam. Gradus enim alicuius rei non attenditur secundum id quod est propter aliud, sed secundum id quod est propter se: in prophetia autem propter se quaeritur visio intellectualis, propter aliud autem visio imaginaria, vt supra dictum est. Ergo videtur quod gradus prophetiae non distinguantur secundum imaginariam visionem, sed solum secundum intellectualem.

quod quanto minus ea indiget. AD TERTIVM dicendum, quod nihil est simpliciter melius, quod proprie recipit alicuius predicationem: quanto magis proprie dicitur fides, quanto nomen fidei, importat imperfectiorem obsecritudinem, & remotiorem ab intellectu: & ideo magis proprie dicitur prophetia per imaginariam visionem, quoniam prophetia fit nobilior, quae est per imaginariam visionem, dummodo tamen sit eadem veritas, quae per imaginariam visionem reuelatur. Si vero lumen intellectuale diuinitus infundatur non ad cognitionem qua supernaturalia, sed ad iudicandum certitudinem veritatis diuinae, quae habetione cognoscitur: sic talis prophetia qualis est infra illam, quae est cum imaginaria visione ducente in supernaturalem veritatem: modi prophetiam habuerunt omnem meritum in ordine prophetiarum, quae hoc specialiter dicuntur prophetiae, quae officio fungebantur. Vnde & ex parte in loquebantur dicentes ad populum. Dominus: quod non faciebant illi, quae propheta describerent, quorum plures habent frequentius de his quae humana ratione possunt, non quasi ex persona Dei, sed propria, cum adiutorio tamen diuinitus.

AD QVARTVM dicendum, quod imaginarij radij in vita praesenti non fit sine phantasmatum qualiumcumque: quoniam rationale est homini secundum statum praesentem vt non intelligat sine phantasmate. Quia tamen sufficiunt phantasmata, quae commendo à sensibus abstrahuntur, nec exagimatio imaginaria diuinitus procurata. Et ratio prophetica fieri sine imaginaria

AD TERTIVM sic procedit. Videtur, quod gradus prophetiae possint distinguuntur secundum visionem imaginariam. Gradus enim alicuius rei non attenditur secundum id quod est propter aliud, sed secundum id quod est propter se: in prophetia autem propter se quaeritur visio intellectualis, propter aliud autem visio imaginaria, vt supra dictum est. Ergo videtur quod gradus prophetiae non distinguantur secundum imaginariam visionem, sed solum secundum intellectualem.

AD QVARTVM dicendum, quod aliud est iudicium de his quae propter se quaeruntur, & de his quae quaeruntur propter aliud. In his enim quae propter se quaeruntur, quantum virtus agentis ad plura, & remotiora se extendit, tanto potior est: sicut medicus reputatur melior, qui plures potest, & magis a sanitate distantes sanare. In his autem quae non quaeruntur nisi propter aliud, quantum agere potest ex paucioribus, & propinquiorebus ad suum iterum peruenire, tanto videtur esse maioris virtutis: sicut magis laudatur medicus, qui per pauciora, & leniora potest sanare infirmum. Visio autem imaginaria in cognitione prophetica non requiritur propter se, sed propter manifestationem intelligibilis veritatis: & ideo tanto potior est prophetia,